Рудь Н. Т. д.е.н., професор
Гура І.С., студентка групи ЕКс–21
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ТА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

В даний час все більшої уваги приділяється розвитку регіонів України, що обумовлює посилення їх відповідальності за стан та покращення інноваційного потенціалу і залучення його до розв'язання регіональних соціально-економічних проблем.

Особливістю інноваційного розвитку України у порівнянні з більшістю розвинених країн є високий ступінь нерівномірності регіонального розвитку. В більшій мірі нерівність визначається специфікою кожного регіону, що характеризується спеціалізацією, особливим географічним положенням, а також інноваційним потенціалом. В умовах переходу до нового типу економіки саме рівень інноваційного потенціалу та ефективність його використання передбачають потенційні можливості та перспективи зростання економічної системи.

Інноваційна діяльність в України та її регіонах потребує створення ефективного та дієвого механізму інноваційного розвитку. Це визначає важливість дослідження усіх його складових, де провідне місце займає фінансовий механізм. Саме фінансовий механізм з ефективною системою фінансування інновацій в регіоні дозволяє мобілізувати усі наявні джерела фінансових ресурсів в регіоні, що впливає на активізацію його інноваційної діяльності, підвищенню рівня їх конкурентоспроможності та соціально-економічно розвитку [1].

Згідно з Законом України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні» інноваційний потенціал – це сукупність науково-технологічних, фінансово-економічних, виробничих, соціальних та культурно-освітніх можливостей країни (галузі, регіону, підприємства тощо), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки [2].

Виділимо підходи до трактування наукового вивчення інноваційного потенціалу регіону. Найбільш поширені такі [3]:

– ресурсний, що розглядає інноваційний потенціал як упорядковану сукупність ресурсів, які забезпечують здійснення інноваційної діяльності суб'єкту ринку, дозволяє

надати оцінку поточній ситуації розвитку інноваційних процесів та визначення можливостей їхньої реалізації в перспективі;

– розподіл ресурсів інноваційного потенціалу на реалізовані та нереалізовані (скриті) ресурсні можливості, що можуть бути приведені в дію для досягнення кінцевих цілей економічних суб'єктів;

– міра спроможності та готовності економічного суб'єкту здійснювати інноваційну діяльність;

– результативний – відображення кінцевого результату реалізації наявних можливостей у вигляді нового продукту, отриманого в процесі здійснення інноваційного процесу.

Для потреб інноваційного розвитку регіонів держави освіта відіграє надзвичайно важливу роль. Вона є не лише з'єднувальною, але й конструктивною ланкою в системі чотирьох головних складових інноваційної економіки «освіта – наука – інновації – ринок». У цьому поєднанні освітній потенціал виступає одночасно як джерело поповнення науки кадрами і як головний фактор підвищення якості трудових ресурсів, поширення сучасних знань серед населення, забезпечення економічного, соціального і культурного розвитку суспільства на основі використання провідних досягнень науки, технологій, інновацій.

Стратегією економічного і соціального розвитку України (2004–2015 рр.) передбачалось «створення умов для розвитку науково-технічного потенціалу та кадрове забезпечення інноваційної діяльності», проте не були визначені індикатори такого розвитку і терміни досягнення їх бажаних значень.

На основі аналізу методичних підходів до оцінки інноваційних систем у регіонах [4] показано, що дана методика має базуватися на розрахунку інтегрального індексу, який враховує часткові показники підсистем генерації, освоєння знань, використання знань (табл. 1)

Розрив зв'язку стадій інноваційного процесу «наука – виробництво» у регіонах України визначив необхідність розробки методики оцінки процесів трансферу технологій як інфраструктурного забезпечення інноваційних процесів у регіонах.

Розроблено метод аналізу процесу трансферу технологій, який визначається коефіцієнтами [5]: генерування технологій; генерування нової продукції; ефективності патентування; ширини трансферу технологій; глибини трансферу технологій. Нами пропонується доповнити раніше розроблену методику підсистемою формування знань і вказати ряд показників для її оцінки.

Таблиця 1. Підсистеми інноваційної системи регіону

Підсистеми	**Показники**
Формування знань	– чисельність студентів вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації, осіб; – кількість вищих навчальних закладів; – кількість науково-методичних і методичних установ; – кількість науково-виробничих підприємств; – фінансування освіти.
Генерація знань	– чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, осіб; – чисельність докторів та кандидатів наук, які зайняті в економіці України, осіб; – чисельність докторантів та аспірантів, що виконують НДДКР, осіб; – винахідницьку активність працівників, зайнятих в економіці, осіб; – чисельність організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи, одиниць; – кількість наукових та науково-технічних робіт, одиниць; – обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, тис. грн. – внутрішні поточні витрати на наукові та науково-технічні роботи, виконані власними силами наукових організацій, тис. грн.
	– коефіцієнт генерування технологій;

Трансфер знань	– коефіцієнт генерування нової продукції; – коефіцієнт ефективності патентування; – коефіцієнт ширини трансферу технологій; – коефіцієнт глибини трансферу технологій.
Освоєння знань	– кількість підприємств, що виконували роботи зі створення і використання об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій, одиниць; – кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації, одиниць; – загальний обсяг витрат за напрямами інноваційної діяльності, тис. грн.; – впроваджено нових технологічних процесів на промислових підприємствах, процесів; – освоєно виробництво інноваційних видів продукції на промислових підприємствах, найменувань; – використано раціоналізаторських пропозицій, найменувань.; – підготовка та підвищення кваліфікації кадрів, осіб; – кількість навчальних закладів, які проводять підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів.
Використання знань	– обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис. грн.; – реалізація інноваційної продукції за межі України, тис. грн; – заявки на видачу охоронних документів до державного департаменту інтелектуальної власності України, одиниць.

Примітка. Розроблено авторами.

Усі вище розглянуті підсистеми взаємопов'язані між собою і разом складають ринок знань, який можна відобразити у вигляді рис.1.

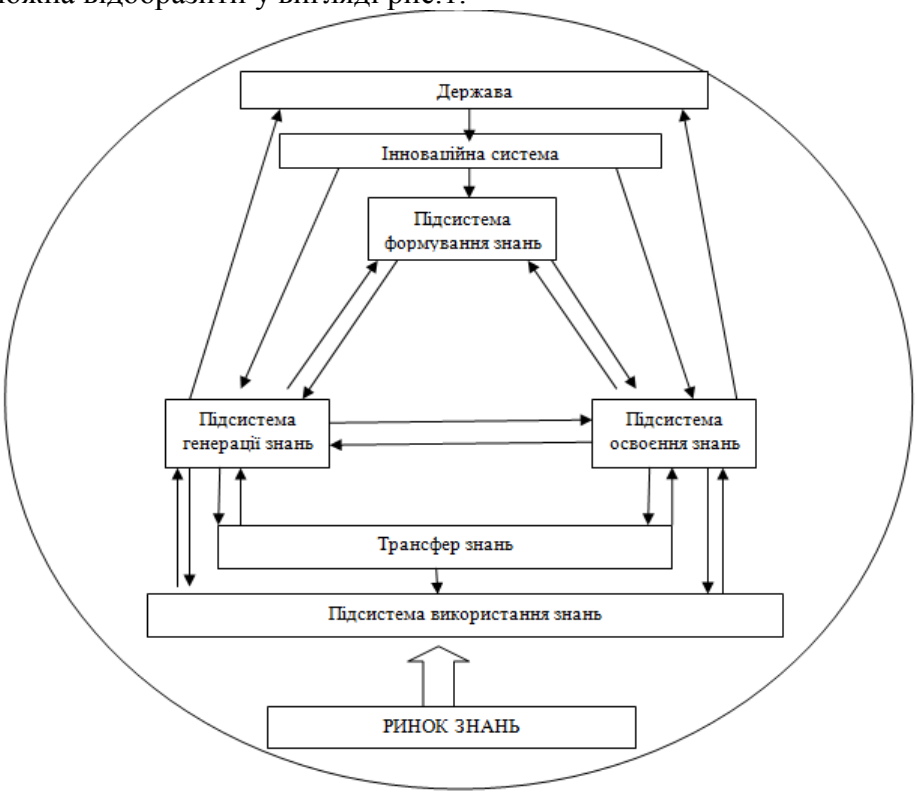

Рис.1. Взаємодія підсистем в єдиній інноваційній системі

Таким чином, інновації в регіоні – це не просто багатство ресурсів, це джерело соціально-економічного розвитку, яке забезпечує ефективне зростання конкурентоспроможності за рахунок розвитку науково-технологічного та інноваційного потенціалів регіонів. Існуючі у практиці підходи до оцінки інноваційного потенціалу можуть слугувати аналітичною основою для розробки комплексу пріоритетних заходів із його зміцнення. Серед основних підходів щодо оцінки інноваційного потенціалу регіону можна

виділити: 1) на основі ресурсного забезпечення інноваційних процесів на регіональному рівні; 2) на основі виділення підсистем інноваційного процесу.

Процес поширення інновацій від централізованого повинен перейти до локального, коли окремі регіони завдяки локальним інноваційним процесам стануть «точками інноваційного зростання» національної економіки. Регіональна інноваційна система повинна об'єднати зусилля державних та місцевих органів влади, наукових та освітніх установ, бізнес-структур, регіональних громадських організацій, спрямованих на активізацію місцевих чинників економічного зростання за рахунок переважно інноваційного розвитку виробництва.

Досвід розвинутих країн свідчить, що структурна перебудова економіки постіндустріального суспільства, підвищення її конкурентоспроможності можливі лише за умови широкого впровадження інновацій, тобто активізації інноваційної діяльності, яка ґрунтуватиметься на максимальному використанні інноваційного потенціалу регіонів. Лише такий потенціал може забезпечити створення і реалізацію технологічно нової продукції, яка здатна посилити конкурентні переваги товаровиробників.

Список використаних джерел:

1. Доценко О. Ю. Механізм інноваційного розвитку регіону / О. Ю. Доценко // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2012. – № 3. – С. 31–40.
2. Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні", 16 січня 2003 року, http://zakon.rada.gov.ua . – N 433–IV.
3. Рудь Н.Т., Корецький Ю.М. Методичні аспекти оцінки інноваційного потенціалу регіону // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2004. – Вип.1–2. – С.418–430.
4. Рудь Н. Т. Аналіз інноваційного розвитку регіонів України / Н. Т. Рудь // Економічні науки. Серія : Регіональна економіка. – 2013. – Вип. 10. – С. 181–203.
5. Рудь Н. Т. Інфраструктурне забезпечення інноваційних процесів у регіонах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. ек. наук : спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / Рудь Н.Т. – Луцьк: ЛНТУ, 2012. – 36 с.

Шостак Л. В.
к. е. н., доцент кафедри економіки,
безпеки та інноваційної діяльності підприємства
Скомороха Ю. І.
студентка факультету економіки та управління
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк

УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В сучасних умовах, для того щоб досягти успіху у підприємницькій діяльності, недостатньо використовувати маркетингові підходи, потрібне застосування сучасних високоефективних способів і методів управління логістичними процесами. Формування високого рівня торгівельного обслуговування покупців в умовах високого конкурентного середовища реалізується за допомогою задоволення всіх вимог покупців щодо рівня обслуговування, суть яких з урахуванням конкретного сегмента споживчого ринку зводиться до того, щоб з найменшими витратами часу і найбільшими зручностями придбати в торговельному підприємстві необхідні товари. Роль логістики зростає з кожним роком під